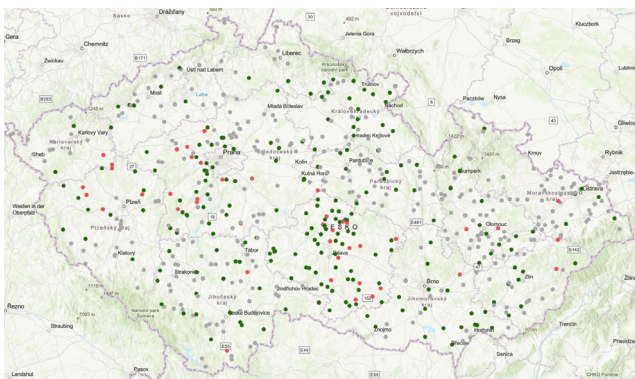

Kde seženu kvalitní kompost, pokud nekompostuji sám

Kapacita pro zpracování biologicky rozložitelných odpadů je v České republice dostatečná. Pro přípravu hodnotného kompostu je k dispozici zhruba 500 větších kompostáren s celkovou kapacitou produkce přes 2 miliony tun ročně. Množství zpracovávaných bioodpadů stoupá, a to zejména díky stále se zvyšující úrovni třídění bioodpadů.

Pro snazší orientaci naleznete nejbližší kompostárnu na mapě kompostáren, která byla vytvořena ve spolupráci Výzkumného ústavu zemědělské techniky, v.v.i. s Mendelovou univerzitou v Brně a je zdarma dostupná na: <https://www.kompostyvr.cz/>.

(Mapka kompostáren v provozu – zdroj je www.kompostyvr.cz)

Co může každý udělat pro zlepšení situace?

- Třídít biologicky rozložitelný odpad a třídít jej správně tak, aby do kompostáren přicházel pouze kvalitní, dále využitelný materiál.
- Zahrádkáři by měli preferovat použití kompostu a dalších organických a statkových hnojiv před průmyslovými hnojivy. Podobná situace je i při použití rašeliny, jejíž zdroje jsou omezené, a navíc její těžba má často negativní vliv na životní prostředí.
- Zahrádkáři by měli využívat nejen kompost z kompostáren, ale pokusit se i o domácí recyklaci materiálu v rámci zahrádky, kdy si po vzoru našich předků založí kompost, což je energeticky nejméně náročné a neekologičtější, neboť odpadne náročná přeprava materiálu.
- Zemědělské podniky by měly uvažovat o založení vlastní kompostárny v případě, že se v jejich bezprostředním okolí nenachází žádná vhodná kompostárna nebo nemají dostatek chlévského hnoje či podobného hodnotné zdroje organické hmoty.

Pojďme vyzkoušet pozitiva kompostování a používání kompostů!

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
www.mze.gov.cz

Foto: titulní foto designed by AI/Adobe Firefly,
JurateBuiviene, Singkham, blackeagleEMJ/Shutterstock.com
a Zuzana Pšerarová.

Praha 2025

Kompost a jeho výhody

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Kompost

dlouhodobě udržitelné organické hnojivo, zdroj kvalitních živin

Kompost je kvalitní organické hnojivo, je dlouhodobě udržitelné a nabízí se jako vhodná alternativa zdroje organické hmoty pro půdu. V situaci, kdy je chlévského hnoje omezené množství a rašelina je vyčerpatelnou surovinou, se ukazuje jako velice vhodné sáhnout po kompostu. Cena průmyslových hnojiv v posledních letech postupně rostla a jistě dále poroste, proto je vhodné hledat možné alternativy. Dalším přínosem použití kompostu oproti průmyslovým hnojivům je nižší riziko ztrát a vyplavení nitrátového dusíku do spodních půdních horizontů.

Kompost, včetně dalších organických a statkových hnojiv, zvyšuje schopnost půdy lépe absorbovat vodu a udržet ji i v suchém období déle než u půdy, kde tato hnojiva aplikována nebyla. Sucho, které je bohužel novým trendem, ovlivňuje pěstování a produkci plodin nejen u zemědělců, ale i u zahrádkářů a malopěstitelů. Půda, ve které je dostatek organické hmoty, je rovněž méně náchylná k erozi, neboť má lepší strukturu.

Kvalitní kompost má nezpochybnitelně pozitivní vliv na půdu, zlepšuje její zpracovatelnost, zvyšuje její sorpční schopnosti, přispívá k redukci chorob rostlin, navyšuje vzcházivost osiv a životaschopnost sadby. Celkově podporuje vitalitu půdy a biodiverzitu, která se ve zdravé půdě nachází. Z mikrobiologického hlediska představuje kompost ideální komplexní hnojivo s mikrobiálně řízeným uvolňováním živin.

Jak se vyrábí kvalitní kompost

Proces kompostování je zásadní podmínkou pro dosažení definované kvality kompostu jako takového. Důležité je dodržení optimálních podmínek surovinové skladby a vhodného prostředí pro průběh tohoto procesu (vhodný poměr obsahu uhlíku a dusíku ve výchozí surovině C : N 20 – 30 : 1, vlhkost 40 – 65 %). Ukončit proces kompostování lze v okamžiku, kdy teplota v základce klesne trvale pod 40 °C a zároveň proces kompostování včetně fáze dozrávání trval minimálně 180 dnů od založení. Kompost musí být sypký, homogenní, musí mít zemitou vůni bez pachů, které by svědčily o přítomnosti nežádoucích látek (jako například sirovodík, amoniak, ropné produkty).

Není nic jednoduššího než si tento postup vyzkoušet prakticky.

Pro založení kompostu na zahradě je potřeba na dno kompostu dát hrubší a vzdušný materiál, který umožní provzdušnění kompostu a odtok přebytečné vody. Pak se přidává vlhký zelený materiál a sušší materiál, vrstvy se dále pravidelně střídají. Nejvhodnější je použít co nejpestřejší složení kompostovaného materiálu a materiály navzájem promíchat. Vlhký zelený se suchým, porézní s méně propustným, starší hnědý dřevnatý materiál s čerstvým zeleným. Nelze kompostovat pouze jednu složku materiálu – např. jen větve nebo jen samotnou trávu. Musí být zajištěna různorodost. Při kompostování zužitkujeme i další zbytky z domácností (např. slupky, staré ovoce a zeleninu, skořápky atd.), rozhodně sem ale nepatří např. maso, uhynulá zvířata, kartony, otištěný papír a podobné složky, které by výsledný produkt mohly kontaminovat.

Rádi byste také kompostovali, ale nemáte zahrádku?

Zkuste vermikompostování, což je nejpokročilejší metoda kompostování, kdy je organický materiál rozkládán na kvalitní kompost s využitím žížal. Vermikompost je bohatý na živiny, ale také obsahuje vysoce kvalitní organickou hmotu a další přínosné látky. Pro vermikompostování stačí domácí vermikompostér, což je několikapatrová nádoba, která může stát např. v kuchyni nebo zimní zahradě. Nejlepším druhem žížal vhodných k vermikompostování jsou tzv. kalifornské žížaly (*Eisenia andrei*), vermikompost ale lze vytvářet i s běžným druhem žížaly hnojní (*Eisenia foetida*). Při vermikompostování rovněž vzniká tzv. „žížalí čaj“, což je výluh, který se uvolňuje do předem připravené nádoby. Ten se pak dá použít jako výborné hnojivo.

Nádobu na vermikompostování si můžete i sami vyrobit. Je potřeba dostatečně velká dřevěná krabice s víkem, kterou opatříte otvory pro dostatečnou cirkulaci vzduchu. Nádobu naplníte vhodnou navlhčenou podestýlkou, například rašelinou nebo slámou. Na 1 kg kompostovaného bioodpadu týdně potřebujete cca 0,2 m² plochy. Vložte žížaly a začněte je pravidelně krmit (vhodné jsou zbytky a slupky z ovoce a zeleniny, sedlina z kávy, apod.). Žížaly potřebují dostatek vzduchu, proto by nádoba měla být dostatečně prostorná. Ve vermikompostéru je potřeba udržet stabilní vlhké klima a teplotu okolo 20 °C. Podestýlku nezapomeňte průběžně udržovat vlhkou, ne však úplně mokrou (příliš suchou podestýlku můžete zvlhčit rozprašovačem s vodou, z mokré podestýlky zase přebytečnou vodu odsajte). Hlídejte také správnou cirkulaci vzduchu (větrací otvory by nikdy neměly být zakryté).